

Uchwała Nr 133/95
Rady Miejskiej w Kielcach
z dnia 26 stycznia 1995 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Szkoła - Rodzina - Środowisko

Na podstawie art. 18 ust.1 i art 7 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz.U. Nr 16, poz.95, Nr 32, poz.191, Nr 34, poz. 199,Nr 43, poz. 253, Nr 89, poz.518 i z 1991 r. Nr 4, poz.18 i Nr 110, poz. 473 ,z 1992 r. Nr 85, poz.428 i Nr 100, poz. 499 oraz z 1993 r.Nr 17,poz.78) - Rada Miejska **u c h w a ł a**, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Szkoła - Rodzina - Środowisko, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Miasta .

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Tadeusz Orłowski

P R O G R A M

S R Ś

Szkoła - Rodzina - Środowisko

Opracowała:
mgr Elżbieta Szczepaniak
przy współpracy :
mgr Anna Sokołowska
mgr Wojciech Żelezik

W S T Ę P

Idea stworzenia Programu Szkoła - Rodzina - Środowisko wywodzi się z duńskiego programu SSP (Szkoła - Social - Policja).

Wcześniej, bo w 1942 roku władze lokalne Danii wydały ustawę o zakładaniu Samorządowych Dobrowolnych Szkół Młodzieżowych, których celem było zaoferowanie edukacji niewykwalifikowanym młodym ludziom w celu zwiększenia ich szans na zatrudnienie, jak również poszerzenia ich wiedzy o społeczeństwie, a więc edukacji rozwijającej wiedzę i umiejętności oraz przygotowujące do dorosłego życia i nadanie sensu ich codziennemu życiu.

Zasada ogólnej edukacji w zróżnicowanych formach oparta jest o dewizę, że każdy obywatel ma prawo brać udział i wpływać na socjalne i kulturalne życie. Te idee tworzą we współczesnej Danii postawy ustawodawstwa, dotyczącego kształcenia dzieci i młodzieży.

W 1985 roku zorganizowano w Danii - Dni Zapobiegania Przystępczości; w 1986 roku powstała idea utworzenia SSP, to znaczy współdziałania Szkoły z pracownikami socjalnymi i pracownikami policji w celu zmniejszenia fali przystępczości. W 1988 roku w Danii, w miejscowości Herning, utworzono stanowisko Konsultanta - Doradcy SSP.

W Kielcach idea stworzenia programu SSP powstała w 1992 roku, po przyjeździe delegacji kieleckiej z Danii.

W 1994 roku Zarząd Miasta wydaje decyzję o wdrożeniu programu w Kielcach. Jednocześnie rok 1994 jest Rokiem Rodziny, znaczenie rodziny - rodziców, ich wpływ na jakość wychowywania swoich dzieci, funkcjonowanie w społeczeństwie był inspiracją do zaakcentowania jej szczególnej roli.

Powstała idea, aby umieścić Rodzinę w systemie Kieleckiego programu Szkoła - Rodzina - Środowisko, opartym na sprawdzonym systemie duńskiego programu SSP. Całkowite zaadoptowanie duńskiego programu nie jest możliwe w Polsce ze względu na polskie ustawodawstwo, prawo rodzinne i opiekuńcze, a także polskie tradycje społeczne. Duński program SSP, ze względu na skuteczność stosowanych metod w praktycznym działaniu jest źródłem dla programu SRŚ.

W programie SRŚ każdy element systemu odgrywa bardzo ważną rolę.

Szkoła - szczególnie klimat dobrej szkoły wpływa na poprawę stosunków interpersonalnych, uczy wrażliwości na problemy drugiego człowieka, tolerancji i życzliwości. Szkoła odgrywa szczególną rolę, bowiem mamy z nią kontakt najdłuższy, sami w niej przebywając, a później nasze dzieci. Szkoła wpływa na naszą osobowość. Jakość procesu wychowawczego szkoły wyznacza jakość życia społecznego.

Środowisko - rozumiane jest w tym programie, jako współpraca bezpośrednia ze szkołą i dotyczy także pracowników socjalnych, którzy bardzo dobrze znają środowisko, znają rodziny, ich stronę materialną, a także klimat wychowawczy; problemy, z jakimi rodziny sobie nie radzą. Pracownicy socjalni posiadają bogatą wiedzę o atmosferze domów rodzinnych, potrzebną przy diagnozowaniu potrzeb uczniów, przy rozwiązywaniu ich problemów, czy udzielaniu pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Z drugiej strony **Policja** - pracownicy prewencji stanowią bogate źródło informacji o stanie zagrożenia, niebezpieczeństwach, rodzajach przestępstw i ich rozmiarach oraz zlokalizowaniu rejonów najniebezpieczniejszych.

Każdy element programu uświadamia zalety oddziaływań zintegrowanych, wręcz konieczności pracy wspólnej.

Wspólne działanie, współpraca między szkołą - pracownikami socjalnymi - policją - rodzin- i środowiskiem szeroko rozumianym służy celowi nadrzędnemu - uczynić świat lepszym dla dzieci, poprzez wyeliminowanie wrogich nastawień dzieci, młodzieży, wyrażane buntem, agresją przeciwko rzeczywistości, a uaktywniając ich pozytywnie rozbudzić w nich potrzebę czynienia dobra, życzliwości, tolerancji, aktywności, radzenia sobie w sytuacjach trudnych, kryzysowych, wyrobienia w nich umiejętności rozwiązywania problemów oraz uwrażliwić na problemy innych ludzi.

Potrzeba silnego, zintegrowanego środowiska wynika z fali przestępczości, zjawiska niedostosowania społecznego.

Niewłaściwe, negatywne zachowania dzieci i młodzieży stanowiące zagrożenie bezpieczeństwa dla innych, początek swój biorą z niewłaściwego oddziaływania wychowawczego, braku zaspokojenia potrzeby bezpieczeństwa, miłości, uznania, przynależności, akceptacji w rodzinie czy szkole. Zachowania niewłaściwe, patologiczne wykazują tendencje rosnące, do licznej grupy młodzieży szkół średnich dołączają coraz liczniej dzieci ze szkół podstawowych. Najczęściej zaczyna się od drobnych, mało zauważalnych zachowań, które przeradzają się w zachowania bardzo poważne. Zapobieganie tym najdrobniejszym jest jedyną drogą do zminimalizowania problemu przestępczości. Jednak, aby można było podjąć celowe działania należy znać przyczyny, a tkwią one w:

- braku spójności w przekazywaniu norm i wartości społecznych,
- uczeniu się negatywnych form zachowania (złe przykłady w rodzinie, szkole, środowisku, grupie rówieśników, TV, video),
- braku konsekwencji w rozwiązywaniu problemów dzieci i młodzieży przez dorosłych,
- osamotnieniu dziecka w rodzinie i szkole,
- przewadze kar lub obojętności nad nagrodami, wzmocnieniami pozytywnymi,
- niewłaściwych postawach wychowawczych (unikanie, odrzucenie, nadmierne ochranianie lub całkowity brak wymagań),- szukanie przez dzieci i młodzieży akceptacji, uznania w grupach rówieśniczych.

Problem niewłaściwego funkcjonowania dzieci i młodzieży należy rozpatrywać również w kategoriach ich zdrowia psychicznego. Traumatyzujące oddziaływania szkoły, rodziny i środowiska mogą być powodem zmian w rozwoju dziecka, niejednokrotnie o znamionach już głęboko patologicznych. Zdrowie psychiczne to stan pełnego fizycznego, umysłowego i społecznego dobrego samopoczucia, oraz brak działań na szkodę swoją i innych. Wśród dzieci i młodzieży najczęściej spotykamy się z nerwicami, których objawami jest zgeneralizowany lęk, determinujący zachowanie, np. fobia szkolna. Inne to np. infatyizm, któremu towarzyszą objawy lękliwości, nieśmiałości, trudności w opanowaniu popędów. Utrzymujący się stan niepewności i deprivacja potrzeby bezpieczeństwa doprowadzić może do zaburzeń psychicznych, np. psychoz: schizofrenii czy depresyjno-maniakalnej, a także zaburzeń w rozwoju osobowości.

Na podłożu ww przyczyn powstają zachowania niepożądane, negatywne wśród dzieci i młodzieży i są to:

- agresja w stosunku do ludzi i przedmiotów;
- separacja zewnętrzna lub wewnętrzna od rówieśników czy dorosłych, lub zamknięcie się w sobie;
- wycofanie się z sytuacji zadaniowych, postawa bierna;
- włamania, kradzieże, rozboje, bójki;
- dewiacyjne zachowania seksualne;
- negatywny system wartości i norm społecznych;
- nadużywanie używek;
- wymuszenia i szantaże;
- wagary;
- ucieczki z domów;
- próby samobójcze i samobójstwa;
- zabójstwa.

Dane dotyczące rozmiaru przestępczości w środowisku na podstawie informacji Komendy Rejonowej Policji w Kielcach za rok 1993 wykazują tendencje rosnące. Na 5945 przestępstw - 2992 popełnili nieletni. Kradzieże dotyczą 70% nieletnich. Rozboje i wymuszenia - 56) stanowią udział nieletnich. Udział w gwałtach: na 12 czynów w 1993 roku - 7 dokonali nieletni. Najliczniejszą grupę stanowią 15-17 latkowie ze szkół zawodowych oraz podstawowych. Do grupy tej dołącza nowa grupa - bezrobotnych.

Ogólnie, udział nieletnich, młodocianych w różnego rodzaju przestępstwach szacuje się w mieście - na 90%, natomiast w małych miasteczkach i wioskach - 7%.

Różnica tak znacząca wynika ze specyfiki środowisk miejskich i wiejskich, małomiasteczkowych. W mniej licznych społecznościach dziecko, ani jego rodzice nie są "bezimienni", a w wychowaniu bierze udział całe środowisko lokalne.

Najczęściej w kolizję z prawem wchodzi dzieci z rodzin zaniedbanych, niewydolnych wychowawczo oraz dzieci, które miały kłopoty w szkole ze względów wychowawczych lub dydaktycznych (lub jednych i drugich). System SRS stanowi początek procesu skierowanego na ograniczenie agresywności i przestępczości dzieci i młodzieży poprzez profilaktykę, leczenie, zapobieganie, a także - w dalszym etapie resocjalizację, uwzględniając zaangażowanie w wychowaniu wszystkich środowisk, w których przebywa dziecko.

Program zakłada możliwość diagnozowania oraz ustalania potrzeb dotyczących wieloaspektowej pracy z dziećmi i młodzieżą. Rozwinięta współpraca między różnymi instytucjami jest niezbędna.

Działalność w ramach programu SRŚ powinna obejmować

- wspieranie rozwoju dziecka-współpraca pedagoga z nauczycielami, wychowawcami,
- wzmocnienie działalności rekreacyjnych, kulturalnych i pozaszkolnych,
- wzmocnienie profesjonalnej sieci powiązań między SRS umożliwiającą łatwiejszy, szybszy przepływ informacji, dostarczanie danych na bieżąco,
- bank informacji u doradcy SRŚ, tzw. Konsultanta,
- współpraca z pracownikami socjalnymi, którzy szczególnie dobrze znają środowisko rodzinne dziecka, diagnozowanie zachowań,
- wychwycenie w początkowym okresie niepożądanych form zachowań (przestępcze, chuligańskie, kryminogenne) poprzez wprowadzenie programów profilaktyki, zajęć warsztatowych,
- współpraca SRŚ stanowi poziom wzajemnej informacji, wsparcia, decyzji i dyskrecji zawodowej,
- kontakt - współpraca szkół z domami rodzinnymi, wzajemne oddziaływania,
- zabezpieczenie interesów dzieci poprzez wytworzenie odpowiednich postaw społecznych i metod pracy z rodzicami i nauczycielami,
- ewaluacja programów ds profilaktyki społecznej, współpraca oraz aktywny udział rodziców w życiu szkoły,
- uświadomienie młodzieży zagrożeń wiążących się z przestępczością poprzez wprowadzenie programów profilaktycznych ds profilaktyki społecznej, m.in. wykorzystywanie silniejszych przeciwko słabszym, wymuszania, itp.,
- bieżąca analiza sytuacji wychowawczej (interwencje natychmiastowe, planowe),
- uświadamianie. promowanie racjonalnego, dobrego spędzania czasu wolnego, pomoc dziecku z tzw. "kluczem na szyi",
- inne. związane ze specyfiką szkoły, potrzebami klasy, wynikające z potrzeby danej sytuacji

Zadania Konsultanta SRŚ

- zatwierdzanie i promowanie programów ds profilaktyki społecznej,
- prowadzenie działalności edukacyjnej w szkołach i pozostałych placówkach wychowawczych, opiekuńczych,
- koordynacja współpracy w zakresie zapobiegania przestępczości, negatywnych form zachowania pomiędzy:
 - szkołami,
 - administracją socjalną,
 - policją, Strażą Miejską,
 - pozostałymi instytucjami,
- zapoczątkowanie projektów, mających na celu zapobieganie przestępczości w:
 - poszczególnych częściach miasta,
 - całym mieście,
 - koordynacja prac przy organizowaniu sieci świetlic,
 - koordynacja prac przy organizacji wdrażania programów zajmujących się młodocianymi, mającymi konflikt z prawem lub problemami związanymi z kryzysem rozwoju emocjonalnego, trudnościami życiowymi, brakiem poczucia własnej wartości, systemu wzmocnień

STRUKTURA SRŚ

Struktura organizacyjna SSR nie wymaga żadnych dodatkowych etatów. Rada Nadzorcza będąca " mózgiem " Programu czuwa nad całością. Kontroluje, weryfikuje metody pracy w środowisku oraz analizuje zachodzące w nim m.in. korelacje. W skład Rady wchodzi ludzie dobrej woli, wolontariuszem profesjonalnie zajmujący się wychowaniem bezpośrednio lub pośrednio, np. sędziowie lub lekarze.

Rejonowe i Osiedlowe Komisje składają się z osób, które już pracują na terenie swojej szkoły, instytucji czy organizacji.

Urząd Miasta

Wydział Zdrowia i Kultury Fizycznej Rada Nadzorcza(Konsultant SRŚ)

Skład rady (9 osób)

- przedstawiciel pedagogów
- przedstawiciel sądu
- przedstawiciel policji i Straży Miejskiej
- przedstawiciel poradni psych.-pedagog.
- pracownik socjalny
- przedstawiciele organizacji kościelnych
- przedstawiciel Komisji Oświaty i Wychowania
- przedstawiciel Komisji Bezpieczeństwa i Porz.Publ.
- przedstawiciel organizacji pozarządowych

Rejonowa Komisja SRŚ

- przedstawiciel Rady ds Dzieci i Młodzieży
- przedstawiciel RP z różnych typów szkół
- pedagodzy szkolni z rejonów
- przedstawiciel pracowników socjalnych
- przedstawiciel kuratorów sądowych
- przedstawiciel policji i Straży Miejskiej
- lekarz
- psycholog
- przedstawiciel Rodziców

Szkolne Grupy Konsultacyjne

- dyrektor
- pedagog szkolny
- 1 nauczyciel repr.RP
- +1 nauczyciel repr.dzieci lub młodzieży
- przedstawiciel samorządu szkolnego
- pracownik socjalny
- pracownik prewencji
- lekarz szkolny
- rada Rodziców
- nauczyciel religii - etyki

1. Urząd Miasta

- współpraca z zagranicą, wdrażanie sprawdzonych programów ds profilaktyki społecznej,
- ustalenie podstawowych kierunków pracy, profilaktyki społecznej, psychoprofilaktyki,
- finansowe zabezpieczenie realizacji programów związanych z profilaktyką oraz organizacji świetlic szkolnych, pozaszkolnych, środowiskowych, osiedlowych, itp. na równych prawach ze świetlicami szkolnymi,
- zabezpieczenie lokalowe, koordynacja współpracy z wydziałami Urzędu Miasta.

2. Rada Nadzorcza SRŚ

Skład jej, to przedstawiciele pedagogów, sądu, policji, Straży Miejskiej, pracowni psychologiczno-pedagogicznych, pracowników socjalnych, lekarzy, radnych, organizacji pozarządowych

Koordinatorem Rady jest Pełnomocnik Prezydenta ds SRŚ.

Założenia - koordynacja oddziaływań wychowawczych w mieście.

Formy pracy - diagnozowanie ogólnej sytuacji wychowawczej w mieście.

3. Rejonowa Komisja SRŚ

Założenia

- koordynacja oddziaływań wychowawczych na terenie dzielnicy, rejonu

Formy pracy:

- koordynacja działań wychowawczych dot. profilaktyki z danego rejonu,
- wdrażanie programów wychowawczych, profilaktycznych,
- współpraca z uczelniami w celu opracowania programów dokonywania okresowej oceny, współpraca z profesjonalistami,
- opracowanie dalszych metod pracy, ocena dotychczasowych, refleksje (wnioski),
- koordynacja prac poszczególnych przedstawicieli z rejonu,
- telefon zaufania czynny całą dobę,
- SOS - kryzysowe miejsce stanowiące punkt pomocy doraźnej, długofalowej,
- Rada ds Dzieci i Młodzieży,
- opracowanie strategii działań, dot. danego rejonu

4. Szkolne Grupy Konsultacyjne

Formy pracy

- rozwiązywanie indywidualnych problemów życiowych dzieci i młodzieży,
- diagnozowanie sytuacji wychowawczej w poszczeg. klasach oraz całej szkole,
- konfrontacja informacji tzw. "szkolnych" z informacjami z rejonu - podjęcie własnych decyzji,
- prowadzenie działań uświadamiających rodziców, dzieci, młodzieży oraz nauczycieli dot. konkretnych trudności wychowawczych, poznanie przyczyn, eliminacja skutków,
- inspiracje w uaktywnianiu twórczym dzieci i młodzieży, w szkole i środowisku pozaszkolnym,
- podkreślenie roli i znaczenia dobrze zorganizowanego czasu wolnego w świetlicach szkolnych i pozaszkolnych,
- współpraca ze środowiskiem.

Założenia i formy pracy w programie SRŚ

Podstawową tezę programu SRŚ jest wpieranie rozwoju dzieci i młodzieży przy założeniu, jak młodzież przygotujemy do przyszłości, taką przyszłość mieć będziemy.

Działania w zakresie programu SRŚ obejmują III obszary oddziaływań:

- I. Szkoła
- II. Rodzina
- III. Środowisko

I obszar - Szkoła

Szkoła, jako miejsce, gdzie odbywa się cały proces zapobiegania, profilaktyki, nastawiony na wszystkie dzieci i całą młodzież.

Szkoła pełni funkcję nie tylko dydaktyczną, ale także wychowawczą, przekazującą normy i wartości społecznej, uczy komunikacji interpersonalnej i wrażliwości na drugiego człowieka.

Priorytet spraw wychowawczych w szkole obejmuje:

- znaczenie interakcji nauczyciel-uczeń, partnerstwo dobrze rozumiane,
- podkreślenie indywidualnej osoby ucznia, a nie członka grupy,
- wzmocnienie pozytywne, akceptacja ucznia jako osoby z równoczesnym odrzuceniem wszystkich przejawów zła (pojawia się wówczas, gdy krzywdzi siebie i innych)
- eliminacja sytuacji bycia niedowartościowanym, odrzucanym, wyśmiewanym, a przez to szukającym uznania w grupach nieformalnych, subkulturach, często o charakterze negatywnym, przestępczym.
- respektowanie prawa, uczenie demokracji, jako wolności "nie jako swawolności. robienia, co się komu podoba", ale z poczuciem odpowiedzialności.

Formy pracy:

- pedagog szkoły- stały kontakt z wychowawcą, dziećmi i młodzieżą, wymiana spostrzeżeń i wniosków, inspiracja wychowawców do współpracy z domem rodzinnym ucznia,
- pobudzenie wrażliwości na sprawy dzieci i młodzieży-wychowawcy-RP,
- zapobieganie zachowaniom niepożądanym, nie przystosowanym społecznie, korekta zachowań-zespoły wychowawcze-SPKS,
- współpraca z rodzicami poprzez spotkania powinna mieć na celu: uwrażliwienie rodziców na potrzeby własnych dzieci, tolerancję, pobłażliwość dla zachowań niepożądanych, związanych z okresem dojrzewania,
- wyrobienie umiejętności "jak mówić, żeby dzieci nas słuchały i jak słuchać, aby dzieci do nas mówiły", rozwój pozytywnego obrazu siebie,

- uświadomienie wychowania bez rywalizacji ani przypadkowych zwycięzców, "wychowanie bez porażek", w którym nie ma pokonanych ani zwyciężonych, a dobro dziecka jest wartością nadrzędną,
- działalność wychowawczo-opiekunczą dla dzieci wskazujących przejawy niedostosowania społecznego, niewłaściwej adaptacji.
- porozumiewanie się językiem "JA".
- zapoznanie i respektowanie Konwencji Praw Dziecka,
- umiejętność rozwiązywania konfliktów w klasie.
- nauczyciele - zmiana stereotypu myślenia, świadomości w traktowaniu uczniów, szkoła humanitarna i demokratyczna.
- podmiotowe traktowanie ucznia, liczenie się z jego potrzebami, zainteresowaniami.
- znaczenie świetlicy szkolnej, pobudzanie uczniów do działań w sferze swoich zainteresowań, zdolności, twórczej aktywności, tolerancji od odmiennych gustów, upodobań, zainteresowań, kultury pracy w grupie.

II obszar - Rodzina - Rodzice

Założenia:

- współpraca szeroko rozumiana,
- działalność rodziców oparta o świadomość oddania do szkoły swojego największego skarbu, którego marnować nie wolno.

Formy pracy:

- uświadomienie wspólnego celu i zadań oraz znaczenie współpracy ze szkołą,
- spotkania rodziców z nauczycielami o charakterze wspierającym, a nie informacyjno-sprawozdawczym,
- rozwiązywanie problemów dzieci w sytuacjach dla nich trudnych, krytycznych, powodujących "zamknięcie w sobie",
- utworzenie funkcji tzw. "rodziców klasowych", odpowiedzialnych za stan swojej klasy, współpraca partnerska z nauczycielami,
- utworzenie grup rodziców i przydzielenie do poszczególnych grup rodziców uczniów (np. 5 grup rodziców, którzy będą zajmowali się grupą 5 uczniów); wybór grupy może być ze względu na sympatię, bliskość zamieszkania, znajomość, przyjaźń, własny wybór, itp,
- przestrzeganie zasady anonimowości, dyskrecji, gdy wymaga tego dobro dziecka,
- rodzice, jako współpracujący mediatorzy,
- udział rodziców w realizacji pewnych zagadnień wychowawczych,
- stała współpraca rodziców z dyrekcją, wychowawcami, nauczycielami,
- urealnienie wizji szkoły jako drugiego domu,
- wsparcie rodziców do podjętych przez szkołę inicjatyw,

- zaangażowanie rodziców do współpracy ze środowiskiem mających na celu zapewnienie dobrze spędzonego czasu wolnego,
- zainspirowanie "aktywnych babć" do współpracy ze szkołą,
- lansowanie wśród niepracujących już zawodowo "babć-dziadków" działalności społecznej na zasadzie wolontariatu, np. pomoc w prowadzeniu działalności popołudniowej w świetlicach PLUS,
- zintegrowanie działań o charakterze wielopokoleniowym (np. chór szkolny, spotkania przy kominku, itp),
- współdziałanie rodziców w organizowaniu działań o charakterze ciągłym (akcja sprzątamy świat, wprowadzić w życie szkoły np. sprzątamy szkołę, ekologia życia na co dzień, itp),
- aktywne uczestnictwo rodziców w Radach Pedagogicznych,
- uczestnictwo rodziców w tzw. punktach konsultacyjnych,
- pomoc rodziców "mocniejszych", rodzicom "słabszym",
- pomoc rodziców w nawiązywaniu kontaktów środowiska ze szkołami, aktywne uczestnictwo w życiu kulturalnym szkoły,
- działalność rodziców, oparta o świadomość oddania do szkoły swojego największego skarbu, którego marnować nie wolno i wymagającego od rodziców aktywnego zaangażowania w życie szkoły.

III obszar - Środowisko

obejmuje:

a) Policja i Straż Miejska - współpraca dotyczy:

Założenia

- prowadzenie profilaktyki zachowań przestępczych,
- wczesne rozpoznanie sytuacji młodzieży w danym rejonie pod względem zachowań niezgodnych z prawem,
- przeciwdziałania zjawisku recydywizmu

Formy pracy

- permanentna współpraca ze szkołami współpraca ze szkołami w tzw. punktach konsultacyjnych,
- udziału w Radach pedagogicznych,
- okresowych sprawozdaniach, informacjach o stanie aktualnym w środowisku na zebraniach z rodzicami (policjant, funkcjonariusz Straży Miejskiej z rejonu obecny na wywiadówce), RP, zespołach wychowawców,
- aktywne uczestnictwo w życiu szkoły, szczególnie przy organizowaniu spotkań, festynów, wieczornic, itp.,

- prowadzenie prelekcji, pogadanek z dziećmi w poszczególnych grupach wiekowych,
- Izba Dziecka (początek procesu resocjalizacji nieletnich),
- uruchomienie telefonu młodzieżowego,
- opieka nad osobami opuszczającymi zakłady karne,
- zbieranie informacji dotyczących nieletniego i przekazywanie Konsultantowi, w szkole - doradcy SRŚ, pracownikom socjalnym,
- programy edukacyjne ze znajomości prawa,
- nadzór, zapewnienie bezpieczeństwa szkołom z otwartymi do godz. 20.00 świetlicami PLUS-częste patrole wokół szkół,
- udział w szkoleniach, zajęciach warsztatowych z programu ds profilaktyki społecznej,
- koordynowanie, konsultowanie działań wychowawczych, dot. zatrzymanego.

b) Pracownicy socjalni-MOPS

Założenia:

- pomoc doraźna i długofalowa dzieciom i młodzieży oraz rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych,
- diagnozowanie sytuacji rodzin znajdujących się w "szczególnej sytuacji",
- przeciwdziałanie postawie roszczeniowej podopiecznych poprzez pomoc w usamodzielnieniu się,

Formy pracy:

- koordynacja współpracy ze szkołami, rodzinami,
- dokonywanie oceny sytuacji środowiskowej przez zespół pracowników socjalnych
 - wyznaczenie kierunków działania,
- konsultacje wychowawców klasowych z pracownikami socjalnymi, związane z oceną sytuacji materialnej rodzin uczniów z rejonu,
- utworzenie punktu interwencji kryzysowej dla dzieci i młodzieży,
- prowadzenie telefonu zaufania "nie dajemy sobie rady",
- informacja o rodzinach szczególnie zagrożonych, zaniedbanych we współpracy ze szkołą,
- koordynowanie działań pomocy zintegrowanej ze szkołą,
- udział pracowników socjalnych w posiedzeniach rad Pedagogicznych oraz sprawozdania okresowe z wyników pracy, z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, nie spełniającymi funkcji im przypisanych,
- prowadzenie w szkołach spotkań z nauczycielami, uczniami, rodzicami-informacje ogólne o stanie zagrożenia i konsekwencjach stąd wynikających.

c) Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne:

Założenia:

- współpraca ze szkołami poprzez współdziałanie w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej w szkołach,
- lansowanie modelu szkoły wspierającej rozwój dziecka,
- wspieranie rodzin mających trudności wychowawcze,
- opieka nad indywidualnym uczniem,

Formy pracy:

- opracowywanie i wdrażanie programów profilaktyki społecznej do pracy z nauczycielem i uczniem,
- zajęcia z dziećmi w zakresie logopedii i reedukacji,
- telefon zaufania "Mam kryzys",
- konsultacje dla rodziców, nauczycieli, uczniów,
- spotkania z dziećmi przy realizacji tematów "na życzenie",
- kluby wsparcia dla dzieci i młodzieży,
- informowanie dot. trudności i kłopotów dzieci i młodzieży, analiza sytuacji - przedstawienie wniosków co do dalszej pracy poszczególnych szkół w rejonie,
- prowadzenie zajęć na obozach, zimowiskach dla najbardziej potrzebujących, dot. kłopotów z samym sobą, nieradzeniem sobie, w sytuacjach trudnych, brakiem poczucia własnej wartości lub rodzin zaniedbanych niewydolnych, rodzin alkoholików, patologicznych,
- udział w prowadzeniu spotkań z rodzicami, dot. konkretnych problemów,
- współdziałanie w szkoleniowych posiedzeniach rad pedagogicznych,
- prowadzenie diagnozy i terapii dotyczącej indywidualnych przypadków dzieci i młodzieży,

Współpraca ze środowiskiem szeroko rozumiana ma na celu:

- inspirowanie środowisk do współpracy zintegrowanych działań dotyczących moralnej deprawacji wśród młodocianych, przestępstw, zachowań agresywnych, krzywdzących innych,
- współpraca z Polską Radą Młodzieży - udział młodzieży w programie SŚR,
- pomoc młodym bezrobotnym - zaktywizowanie środowiska,
- umożliwienie bezrobotnym zdobywanie nowych kwalifikacji związanych z potrzebami rynku pracy,
- koordynowanie, inspirowanie środowiska do organizacji kursów, szkoleń, Klubów Pracy dla młodych bezrobotnych (OHP),

- zorganizowanie dzieciom i młodzieży czasu wolnego - koordynacja działań,
- tworzenie w środowisku świetlic dla dzieci biednych, opuszczonych, samotnych, tzw. świetlic interwencji kryzysowych,
- zdiagnozowanie możliwości lokalnych, terenowych dla działalności pozaszkolnej w każdej dzielnicy,
- promocja i wdrażanie inicjatyw w zakresie przeciwdziałania przestępczości oraz negatywnych form zachowań,
- współpraca z mass mediami i kolportaż informacji dot. realizacji zamierzeń, rodzajów przestępczości,

Współpraca obejmuje:

- organizacje młodzieżowe, ZHP, TPD - sąd
- prokuratura
- WOM,
- Poradnia Matki i Dziecka
- Urząd Miasta: współpraca z wydziałami Urzędu,
- organizacje pozarządowe
- Fundacje
- współpraca z Kuratorem
- współpraca z Pełnomocnikiem ds rozwiązywania problemów alkoholowych,
- kluby osiedlowe i miejskie
- organizacje wyznaniowe
- uczelnie
- Przychodnie rejonowe
- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne
- Rady ds Dzieci i Młodzieży
- współpraca z zagranicą
- urzędy, inne

Szczególną rolę w Rejonowych Komisjach SRŚ odgrywają przedstawiciele Rady ds Dzieci i Młodzieży

Rada do spraw Dzieci i Młodzieży

- rola pełnomocnika, jako koordynatora w rozwiązywaniu problemów dzieci i młodzieży,
- respektowanie Praw Dziecka,
- sondowanie środowisk w zakresie wandalizmu, przestępczości i innych negatywnych form zachowania,
- ustalenie listy rankingowej problemów w środowisku dzieci i młodzieży szkół oraz burs i internatów,
- konfrontacja oczekiwań młodzieży z rzeczywistością,
- organizowanie spotkań z władzami województw w celu zapoznania ich z problemami młodych,
- koordynowanie prac samorządów szkolnych,
- telefon zaufania "Młodzi o sobie",
- współpraca młodzieży w świetlicach, Klubach PLUS,
- przestrzeganie zasady " Nic o nas bez nas"

Oczekiwane efekty związane z realizacją programu SRŚ

Naczelnym założeniem programu SRŚ jest właściwa realizacja potrzeb psychicznych i bytowych dzieci i młodzieży, a przez to:

1. Polepszenie stanu zdrowia psychicznego, poczucie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży;
2. Obniżenie wskaźnika przestępczości nieletnich;
3. Zminimalizowanie rozmiaru zachowań negatywnych;
4. Zmniejszenie liczby młodych ludzi, nie mogących odnaleźć sensu życia;
5. Uwewnętrzzenie w młodym pokoleniu pożądanych społecznie norm i wartości;
6. Wdrożenie zdrowego stylu życia (formy spędzania czasu wolnego, zminimalizowanie nadużywania alkoholu i innych środków zniewalających świadomość);
7. Zwiększenie motywacji młodych ludzi do doskonalenia siebie i środowiska;
8. Zintegrowanie środowisk;
9. Wyrobienie umiejętności współżycia z ludźmi, opartych o tolerancję, życzliwość, szczerłość i otwartość;
10. Odpowiedzialne, prawe i serdeczne podejście do wychowania młodych ludzi.

Świetlice w systemie SRŚ

Podstawy systemu profilaktyki społecznej i resocjalizacji są integralnie związane z doбором właściwych metod oraz właściwych celów wychowawczych, niezbędnych do wszechstronnego rodzaju osobowości. Każdy ma w sobie ogromne możliwości, które mogą być zrealizowane w pozytywnym znaczeniu wówczas, gdy stworzone zostaną odpowiednie warunki.

Zjawiska niedostosowania społecznego, przestępczości wynikają z sytuacji zagrożeń, niepewności, strachu, napięć emocjonalnych, agresywnych oddziaływań, poniżania, upokarzania, braku miłości, akceptacji i odrzucenia.

Czując niepewność, zagrożenie, brak poczucia własnej wartości, umiejętności rozwiązywania problemów - realnej oceny sytuacji powoduje, że młodzi ludzie uciekają w wyimaginowany - inny - świat: alkoholizmu, narkomanii, przestępczości.

Chcąc pomóc dzieciom i młodzieży i uznając, że są dobrem największym, wyznaczającym rozwój przyszłych pokoleń musimy znaleźć i propagować takie formy oddziaływań wychowawczych, które umożliwią prawidłowy rozwój ich osobowości, umożliwią samodzielne podejmowanie decyzji w oparciu o poczucie własnej wartości oraz stworzyć taką atmosferę, gdzie dziecko będzie odczuwało uczucie serdeczności, ciepła przynależności, bezpieczeństwa, akceptacji jego osoby oraz będzie nabywało lub odzyskiwało odwagę i zaufanie do samego siebie.

Głównym i istotnym celem świetlicy jest nie zajmowanie się objawami, ale niedopuszczenie, zminimalizowanie ich powstawania.

Ze względu na niedojrzałość biologiczną, psychiczną i społeczną istnieje szczególne zagrożenie dla zdrowia psychicznego, a więc dzieci wymagają więcej pomocy i wsparcia z wielu stron.

Następnym celem świetlicy jest integracja działalności wszystkich stron na rzecz dobra dziecka, pomagania i wspierania prawidłowego rozwoju osobowości, szanując i respektując ich potrzeby, w tym szczególnie: odnalezienie siebie, własnej tożsamości, rozwoju własnych zainteresowań, doskonalenie własnej świadomości oraz własnych możliwości, predyspozycji, autonomii, odpowiedzialności.

Ma ona uświadomić więzi społeczne, interakcje i konsekwencje stąd wynikające.

*"Nie wpajajcie im martwej wiedzy, ale dawajcie pewien styl myślenia,
który pozwoli ująć istotę rzeczy"*

Antoine de Saint Exupery

Rola świetlicy:

- uwzględnianie potrzeb dzieci i młodzieży,
- pomoc dzieciom i młodzieży z zaburzeniami w zachowaniu,
- doskonalenie umiejętności kontaktów interpersonalnych,
- pomoc rodzicom z dysfunkcjami i trudnościami wychowawczymi,
- prowadzenie warsztatów, treningów - jako wsparcia psychologicznego w przeżywanych kryzysów emocjonalnych i innych (w rodzinie, w szkole, z samym sobą) - umiejętność rozwiązywania problemów,
- terapia, profilaktyka, programy psychoedukacyjne-budowanie dodatniego, pozytywnego obrazu własnej osoby, nabywanie umiejętności komunikowania się z ludźmi.

Formy pracy świetlicy

Pracownie (założenia)

- realizacja potrzeb i zainteresowań, każdy ma prawo do samourzeczywistniania się, wielkość propozycji, uwzględniające indywidualne potrzeby dzieci i młodzieży,
- zaktywizowanie, zachęcenie do twórczej samodzielnej pracy,
- możliwość zaistnienia "bycia sobą",
- praca bezstresowa - bez ocen i zwycięzców,
- rola wychowawcza "Tu i teraz",
- zdobyte doświadczenie - możliwość przenoszenia ich na zewnątrz, np. do domu, do szkoły, itp.,
- uwzględnianie wszystkich poziomów komunikacji.

Kluby (założenia)

- możliwość realizacji własnych potrzeb,
- możliwość poznania własnych i cudzych zainteresowań,
- wzajemna pomoc, budzenie wrażliwości,
- rozpoznanie i nabywanie uczuć u siebie i innych oraz ich wpływ na zachowanie,
- motywacja działania poprzez pracę w grupie (bez krytyków),
- umiejętność słuchania,
- integracja poszczególnych osób, zespołów, możliwości wymiany doświadczeń,
- możliwość przenoszenia zdobytych doświadczeń na zewnątrz,
- akceptacja inności,
- tolerancja od odmienności postaw, poglądu, światopoglądu.

Konsultacje, porady, telefon zaufania - centrum szkoleniowe.

- analiza efektów pracy - refleksje dot. realizacji profilaktyki,
- informacje o potrzebach środowiska (działania praktyczne),
- pomoc w rozwiązywaniu problemów (telefon zaufania),
- integracja środowisk (przechodzące stan krytyczny), np. szkoła-dziecko, rodzina-dziecko,
- pomoc samotnym, potrzebującym wsparcia,
- porady dla rodzin przeżywających trudności,
- pomoc w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach (indywidualnie, dla rodzin),
- organizowanie sesji dla grup socjalnych i inne - szkolenie dla policji, Straży Miejskiej, sądu, prokuratury, pracowników socjalnych,

Życie psychologiczne o charakterze profilaktyczno-terapeutycznym:Treningi:

- poznanie siebie i budowanie pozytywnego obrazu własnej osoby,
- uczenie się otwartej, bezpośredniej komunikacji z ludźmi,
- rozwiązywanie własnych problemów, osobistych kontaktów emocjonalnych z innymi,
- znalezienie własnych możliwości kontaktu z drugim człowiekiem, akceptacje własnego wyglądu, afirmuje siebie,

Zajęcia warsztatowe

- budowanie pozytywnego obrazu "JA", dostrzeganie swoich mocnych stron,
- nabywanie umiejętności porozumienia się z ludźmi,
- radzenie sobie z trudnościami w środowisku szkolnym,
- akceptacja ludności (tolerancja),
- pomaganie sobie wzajemnie,
- wyrobienie umiejętności określenia własnych celów,
- wyrobienie umiejętności słuchania i reagowania bez uprzedzeń.

Profilaktyka psychoedukacyjna

- pedagogika zabawy - cel: - pobudzanie aktywności twórczej dzieci i młodzieży,
- zaangażowanie emocjonalne jako metoda łatwiejszej nauki,
- integracja i umiejętność rozwiązywania problemów,
- psychozabawa jako metoda profilaktyki negatywnego zachowania.

Świetlica wspierająco - integrująca PLUS

Pracownie

- wokalna
- plastyczna
- ekologiczna
- fotograficzna
- origami i inne
- komputerowa
- wypożyczalnia gier oraz sala umożliwiająca grę na miejscu
- biblioteka lektur oraz interesującej książki
- kompozycje kwiatów w ikebanach
- ping-pong i inne
- stolarnia
- inne wg potrzeb

Kluby

- dyskusyjny (psycho-drama, film, teatr)
- wolontariatu
- miłośników zwierząt
- potrzebujących wsparcia słabszych
- wychowanie bez porażek-Klub Alternatywnych pedagogów
- dla rodziców "Gdy Twoje dziecko mówi nie"
- interwencji w nagłej potrzebie(kryzysie)
- SOS-przedmiotowe
- majsterkowicza
- wędkarza
- inne wg potrzeb

Konsultacje

- centrum szkoleniowe (prac.socj.policja)
- rozmowy ze specjalistami dla rodziców, nauczycieli, uczniów
- telefon zaufania (przestępczość wśród dzieci i młodzieży)
- Rzecznik (repr.dzieci i młodzieży)
- udzielanie porad, konsultacji
- inne wg potrzeb

Zajęcie warsztatowe

- umiejętność kontaktów interpersonalnych
- asertywności
- poczucia własnej wartości
- umiejętności wychowawczych
- negocjacji
- empatii
- język JA
- stres, agresja
- promocja zdrowia
- prawa dziecka
- inne wg potrzeb

Treningi

- osobistego rozwoju
- rozwiązywania problemów emocjonalnych
- psychologiczny (wsparcie poz. własnej osoby, korekta postaw, poprawa komunikacji)
- hierarchia wartości

Terapia

- profilaktyka
- indywidualna,
- grupowa,
- rodzinna,
- grupy wsparcia dla nauczycieli (programy profilaktyki do konkretnych problemów wychowawczych i problemów dzieci i młodzieży)

Permanenta współpraca: szkoła, dom rodzinny, środowisko

grupy młodzieżowe subkultury, Poradnia Matki i Dziecka.

Pełnomocnik ds rozwiązywania problemów alkoholowych, Poradnie Psychiczne, Poradnie rozwiązywania problemów uzależnień. Komitet Ochrony Praw Dziecka. Inne

Współpraca okolicznościowa

Fundacje, przedsiębiorstwa, organizacje kościelne i inne